

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Szerda

221. szám.

Pest, november 29. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

Lapunkra előfizethetni jövő év január 1-től Budapesten házhozhordva félévre 5 ft, postán borítékban hatszor küldve 6 f pp.

Helyben egyedül a kiadóhivatalban fizethetni elő, vidéken minden posta hivatalnál.

Hónapos előfizetést csak helyben, s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr pp. fizetetik.

Pest, november 29.

A mennyire csak lehet, savanyu képet csinálva vesszük kezünkbe tollunkat.

Erdélyből gonosz hírek érkeztek, melyek még a mellett igen váraillanak is.

Tegnapelőtt hivatalosan jelentetett, hogy sergeink Bánfi-Hunyadról előre Gyuláig szaladtak, és ma már újra arról értesülünk, hogy Erdély, legalább a kolosvári oldalról, egészen magára van hagyva.

Sergeink átjövén a Királyhágón, Biharmegyébe huzták össze magukat. Az átjövétel átkozottul sebes lehetett, csoda, hogy a nagy zavarban mégis annyi eszökbe jutott, hogy a királyhágói azoros utat egy pár ágyúval, s vagy kétszázad gyalogsággal megerősítették.

Ime, itt van a korábbi ministerium táblabíró-politicájának tragikus következménye. Ha visszaemlékezünk, mely könnyedén, milly vétkes hanyagsággal fogadtak azon híresnek tartott emberek minden Erdélyre vonatkozó figyelmeztetést, most midőn a következtetések mindent igazolnak, a harag forr ereinkben.

Halljuk, hogy több tekintélyes ember Erdély elvesztése csak vállat vonít, s azt mondja. Mit tesz az... 'azzal' csak egy nagy tehertől, a piszkos önérdék után járó szászoktól, s a sáska sokaságu oláhoktól, menekültünk meg.

Az ilyen emberek orráknál tovább nem látnak, az ilyenek valódi mótelyei a magyar ügynek.

Erdély elveszte ránk nézve egy elrettentő sejtelen. Igazat kell szólnunk, mert olvasóink töltünk őszinte nyilatkozatot kívánnak.

Erdély elvesztésével az arany bányák, s a kincstári só szállítás ellenség kezére jutása csak másod rendű tekintet, bár magában ez is olly nevezetes, hogy ha csak arról lett volna a szó, még is háromszor annyi erőt, s tevékenységet kelle kifejtenünk, mint a mennyit netán meg is tettünk.

Erdély elvesztével a barátságos, s velünk tartó territoriumból egy ellenséges országot alakítottunk.

Gyáván és nyomorúan oda hagyjuk a földet, melyet megvédeni igen könnyű, visszafoglalni felette nehéz.

Ellenségeinknek szabad tért engedünk, hogy szomszédunkban ellentünk egy rendezett betörést készíthessenek. Nem sokára hisszük, lesz is módunk benne hallani, és okulni saját kárunkon, a midőn megtanulhatjuk, mint kell illy időkben, mint a mienk, a győzelmet használni.

Már beszélnek, hogy Pachner fensőbb jóváhagyás reményében Salmen szász grófot kormányzónak nevezte ki, s Szebenbe országgyűlést hívott össze.

Mi fog itt történni? Mindenki eltalálhatja. Magyarországtól a testvéri kapocs szét fog szakítani, s lesz népfelkelés, lesz ujonczozás, hogy majd a szemünk is mered bele.

Azonban nem lehetlen, hogy dolgaink illy borzasztó állása lesz az alkalom, mi minket a bajtól meg fog szabadítani.

A magyar mindig ollyan volt, hogy csak akkor vette komolynak a dolgot, midőn a körmére égett.

Ha még most sem égett körmünkre, akkor nem tudom mikor.

A kormány lapok kezelői kötelességüket mulasztják, akkor, midőn veszteségeiket elhallgatják. —

Nem ismerik a magyart. E nemzetnek szüntelen vést kell zúgni fülébe, különben nem hisz rosztat. Nem vagyunk horvátok, kiket csak mesterkélty győzelmi hírekkel lehet használható állapotban tartani.

Mondják el a kormánylapok: hogy Erdély elveszte siralmas nemzeti csapás, melynek felszámithatlan következtései vannak; de egyszersmind élészék fel bennünk a remény szikráját s értesítsenek arról is, hogy a rögtöni visszafoglalásra minden készülétek meg vannak téve.

Erdély visszanyeréseért nincs elég nagy áldozat. Ha mi kormány volnánk, az egész keleti vidékből, egész a Tiszáig egy népvándorláshoz hasonló felkelést rendelnénk el, hogy ott a lázadást egy nagyszerű actussal szétromboljuk.

Be kell rohannunk Erdélybe, mert nem arról van szó, hogy foglaljunk, hanem hogy magunkat mentsük meg. Ne engedjük, hogy Ausztria a szó teljes értelmében körül vegyen minket, és védtelen síkjaink ellen száz oldalról tehessen támadást.

Rögtön vagy hat helyen kell Erdélybe rohannunk, s ottan a velünk tartó beosztetes elemmel egyesülünk, csak hogy aztán ezen támadásnak egy fővezére legyen, melly azt összehágólag kormányozhassa.

Ha Kolosvár a mieink, onnan a székelyekkel egyesülés létesíthető.

Csak hamar, csak rögtön, mert a jelen percek a legutósók, a mellyben még Erdély újra mienk.

Erdély a magyar és osztrák egyesült erőnek is ellen tudott állani, s függetlenségét tovább tudta fenntartani, mint mi az anyaország. Erdély védelme gyermeki munka, azért ne kövessük el nemzetünk ellen az öngyilkolási vétket, hogy ott természetes ellenségünket, a reactiót, megmelegedni s magát megfészkelni engedjük.

Régen így kellett volna, de ha akkor nem történt, legalább történnék most.

Sokan csodálkoznak, hogy Windischgrätz még mindig késik bejönni az országba.

Ugyan mért jönne, ha mi az országot belül darabonkint engedjük a reactio kezébe?

Windischgrätz kényelmesen néz át a Lajtán, s nagyon megelégszik azzal, hogy ő miatta erőnk legnevezetesb részét Austria határainál kell összehúzza tartanunk.

Ő majd csak a kész uton akar benyomulni, azért rontsuk meg utját, s fordítsunk gondot keletre, mert itt a veszedelem már nyakunkon van.

Azt kell mondanunk. A Tisza vidék mentse meg a hazát keleten, a dunai nyugoton.

Isten velünk.

Pest, november 28.

Itt-vagyunk a tél előestéjén, a nélkül, hogy hydrafejű elleneinkkel bármely oldalon is végeztünk volna, fenyegettetve és megrohanást várhatva mindenfelől.

Mi nem bajlódunk azon okok fejtegetésével, miért történt ez így? miért nem vétetett be Sz.

Tamás? miért veszítettük el Temesvárt, az aradi várt és Erdélyt? mi nem veszítetjük az időt a mi értekre adandó feleletekkel, mellyeket úgy is — minden esetben — egy negyedrészt ügyetlenségre s három negyedrészt árulásra lehet reducálni.

Ez gyümölcstelen eljárás. Kivált magyar természetünk mellett, melly — eredeti példabeszéde daczára — még maga kárán sem tanult.

Hanem úgy hisszük, hogy a lefolyt nyolcz hónapok, minden árulásain, ügytelenségein, haszontalan félintézkedésein, simogató politikáján és táblabírói ingadozásain keresztül a multból annyi tanúságot csak merithetünk, mikép meggyőződünk arról, hogy itt nem ez vagy ama jog, nem ez vagy amaz város szabadsága, s nem ez vagy az egyén függetlensége forog kérdésben, hanem szó van arról, birjon-e egy egész nép természetszerű jogokkal, avagy csak kötelességét ösmerje az eddigi szenvedésnek és türelmes engedelmességnek? itt az forog fenn, ha egy egész ország szabad vagy szolga legyen? s itt az eldöntendő, ha egy nemzet lehet-e független vagy nem?

S ha magunknak a multak hibái és kárszenvedéseiből ennyi tanúságot merithetünk és a tanúságot hasznunkra is kívánjuk fordítani; ugy a népjogok, hon szabadság és nemzeti függetlenség védelmének s diadala kivívásának politikája tisztán állhat előttünk.

Védelmi rendszerünk eddigi politikája mit sem ér.

Mi nem vagyunk katóna éles ítélőtehetséggel megáldva, nem értünk stratégiához és semmi katonai tudományokhoz, de azt csakugyan szabad kimondanunk, hogy az eddig követett házvédelmi politika sikerre nem vezet. Mindjárt kimagyarazzuk magunkat.

Az ország van megtámadva, és pedig minden oldalról, s mi házak, majorok- vagy faluk-védelmére is táborokat alakítunk!

Egy nemzet ellen folytat a gázság irtó háborút, és mi csupa pityergős emberszeretetből egyesek vagy legalább kevesek biztosítására erőnket megosztjuk és százfélé szakasztjuk.

A szabadság és függetlenség eszméje ellen villog a zsarnokság gyilkos vasa, és mi a Hausherrek contignatiós házait strázsáltatjuk!

Istenünkre mondjuk, ez gyönyörű egy politika, s bizonyára mentől előbb czélhoz t. i. sírunkhoz vezet, ha valahogy még sokat leszünk belé szerelmesek.

Ez így nem mehet, ennek így maradni nem szabad.

Az bizony szomorú, hogy Péternek vagy Pálnak faluját felgyújtották, vagy pedig szülőit vagy gyermekét barbar módra csupán a császári kegyelmes atyai sziv jóakarátjának kimutatása végett — meggyilkolták, s az embernek szive csaknem fölhasad a fájdalom telyétől, mellyet a borzasztóságok hallatára éreznie kell, de hát az istenért inkább hagyjuk veszni az egész országot, s erőnk megosztatása — a mindentelvé való védelmi kápkodás — által azt hozzuk, hogy a semmiféle sem nyugvó, s időnkint újabb nemű ellenség aprólékos bosszantásainak megzabolázásában magunk magunkat felemészítve, megtörve,

szándokosan ásassuk meg a közös sirt, mellybe mindnyájunkat bele temessenek?

Már pedig ez lesz a vége az általunk házavédelmezése elnevezéssel illetett politikának.

Most e nemzet életében választó ponton, keresztuton vagyunk.

Ha az czélunk, hogy saját hazánkban, tulajdon szülőföldünkön egy guerilla harcra reducálhassuk a nemzeti szabadság és függetlenség ügye mellett kezdett csatázásainkat, s minden kilátásunk csak az, hogy az ellenséget itt is, amott is megpacskoljuk egy kissé? akkor ez eddigi ut czélra vezet; és atyáink sírhalmához lopva fogunk hegyeinkből lejárni, hogy szellemeik társágában könyörögjünk istennek, engedné meg, hogy a szabadság háromszinű lobogóját guerilla csapataink a síkságon is feltűzhessék.

És tán meghallgathatja isten imáinkat, s e hon szabadságát kevésre olvadt nemes fiai fogják ismét kivívni.

De meglehet, hogy nem hallgatja meg, és így fog szólni: „Mig erős valál nem tartottál össze, s kábán szaggatád szét erődöt, a szabadság szent ügyét vakságod által árulván el; most egymáshoz tartasz, de gyenge vagy s én nem bízhatom rád ügyemet, mert ha erősödnél, ismét tenmagad gyengitenéd meg erődöt.“

Ez lesz vége — mondják — legjobb esetben az eddig követett védelmi politikának.

Ha azonban azt akarjuk, hogy Magyarország szent harcza ne csak Parteigänger csatázásokra reducáltassék, azt ha akarjuk, hogy az egész nép, egy egész ország szabad és független legyen, akkor — az isten szent nevére — hagyjuk el mielőbb az eddigi ösvényt, és lépünk a másikra, mellyen az erők egyesítése a biztos eszköz, melly által diadalt aratunk.

Vonjuk össze fegyveres csapatainkat, két nagy táborba, és kiválasztva két — még inkább egyetlen — férfit, szóljunk így: „Ime itt van az erő, fiatal, lelkes, és merész hatalom, melly semmi előtt vissza nem retten, mellyet semmi ellenség vissza nem rémit, ime ők parancsai alatt leendnek, mentsd meg velök és általuk a hazát, s ne gondoldj vele, ha házakat vesztesz el!“

És istenünkre mondjuk, a diadal részünkre ki nem maradhat. Elvesznek tán sokan legjobbjaink közül a hosszú harc alatt, elpusztulnak tán legszebb falvaink némellyikei, és a vad ellenség csordája fog — meglehet — tombolni gyermekkorunk édes szeretett színhelyein, de a diadal miénk lesz, oly igazán, mint ügyünk szent.

Oh az ellenség soká nem örülhet pusztításainak, az egyesült magyar erő, mint vihar, mint forgó szél fogja csordáikat rendre venni, és mint hitvány szemetet elseperni.

És mig most százfélé tett megtámadásai által megosztott erőink sehol egy elhatározó csapást nem tehet, akkoron összevont erővel egyenkint fogjuk megtörni, megsemmisíteni a kigyónak fejét. —

A hol a legtöbb honfi vér lépé

A harci síkokat,

A népszabadság ott tenyészt

Legszebb virágokat.

Csernátóni.

Honvédelmi nézetek.

I.

Pest november 29.

„Győzzünk, s azután számoljunk“

E három szóval kimondá Kossuth a jelenleg lehető legjobb magyar politikát.

A képviselő ház honvédelmi választmányt nevezett ki, azon felhatalmazással, hogy a tagok a munka és hatás közt osszák fel magok közt.

S ezzel meg van alakítva magyar hon jelenleg lehető legjobb kormánya.

A feladat tehát győzni, de győzni minden áron, mert a leveretés a magyar nemzet halála; s e hon többé csak mint sír és temető lesz a magyar laka... Erről többé senki se kételkedhetik.

A kegyes és jó király a felbujtogatott rácok és oláhok által folytatja ellenünk az irtó háborút, a horvátok által orgyilkolva, s pusztítva futtatta meg a dunántuli részt. Simonicsot rabolva vonultatta át a felső vidéken, s egész erejét megfeszítve tétete a készületet e hon minden oldalról megtámadására.

Ne hidjuk el magunkat, hogy Windischgräcz még be nem jött honunkba. Még nem látja idejét.

De azért nem henyél. Puchner, Berger, Rukovina s et caetera graeca, hadd erősödjének még saját hazánkfiaival, majd tudja ő azután, mikor? s merre kell becsapni.

Mi se vesztegelhetünk. Minden egyesnek oda kell munkálni, hogy semmit nem kímélve, s semmi áldozattól vissza nem rettenve, győzzünk.

De győzzünk, ha ég föld össze szakad is.

Minden a győzelemre szolgáló eszközre nézve az legyen törvény, hogy a haza megmentése a magyarnak hiszek egy istene, miatyánkja és tiz parancsolatja, s hogy a hazát megmenthessük, életünk, vagyonunk a hazáé, rendelkezék azzal a győzelem kivívására, mert különben a legborzasztóbb kegyetlenség, végenyészet és kínos rabszolgaság vár reánk.

A magyar közt az a legszerencsésebb most, ki a haza védelmében a harc mezőn esik el. A legyőzöttek keblélázító sorsát hajmeredve olvasuk a tudósításokból.

A feláldozásnak már eddig is magasztos tanúságot adta a nemzet. S a lelkesedésnek meg is lesz eredménye.

A honvédelmi választmány oly férfiakból áll, kiknek kezeire s vezérlétre bátran bízhatjuk életünket s vagyonunkat.

A honvédelmi választmány nem az isten által küldött, volt felelős első ministerium. Nem tett az esküt a gyáva és hitzegő királynak, hogy a camarilla őránál fogva vezesse, de tett keblében a szabadság és függetlenség kivívására.

De a nemzet is látja, hogy megtalálta embe-reit. —

Csak fegyvert tehát! Mert megmutaták a komáromiak és bókésiek, hogy fegyver nélkül a lelkesedés hátat fordítva, még sebesebben viszi az embert előre, mint az ellenséggel szemközt.

Minden alkalmas vas fegyverre, s minden vassal foglalkozó gyár s kézműves az országban fegyverkészítésre fordítassék, s ha kell, kényserítessék. És pedig a fegyver, kard s puska le-

gyen, mert kaszával nem lehet a ránk lőtt golyókat visszaküldeni.

Ha a honban nem készíthetünk elég fegyvert, külföldről is elő kell teremtenünk, ha másként nem, általunk fogadandó külföldi sereg kíséretében, melynek különben is vehetjük hasznát.

Csak hadi fegyvert adjatok, azután ne aggódjatok. Emberünk van elég.

Hála istennek! annyi e honban a tiszta magyar faj is, hogy kitelik belőle oly sereg, mely bátran szemébe néz a világ mind négy sarkáról jöhető ellenségnek.

Egy millió népességből került ki azon kétszáz ötvenezer magyar, kik e hazát fegyverrel megszerezték. Most legkevesebb ötannyi a tiszta magyar faj; szégyen lenne, ha bérenczek rabló csordája ellen meg nem tudná védeni e hazát.

Az összes népességhez képest kevés a más ajkúak közt a félre vezettek száma. A szabadság közérzete a honpolgárai szívét fajkülönbség nélkül szorosán egybefűz, s a dynastia gazsága a kételkedőket is megszerzé a haza ügyének.

Az elámitottak, hol csak bujtoztatják zsarnokságától őket felszabadítjuk, hozzánk csatlakoznak, s felvilágosítva arról, hogy a magyar kész velük kiválólag saját erejéből szerzett szabadságát megosztani, átkozandják ámitóikat. Ezek csak arra várnak, hogy vérszopóikat elűzzük.

E honnak annyi fia kész sikra szálni annak függetlenségét megvédeni, hogy azok számán és önérzetű hazafi lelkiállásán, kénytelen megtörni a még Európában lidérczkedő összes abszolutizmus minden felhajázható ereje, ha valamennyi össze fogja is ellenünk. . . .

Kétségtelen már az, hogy a dynastia hazánkat minden oldalról megakarja támadni, hol bérenczei, hol bellázasztás által.

Nekünk is hát körös körül kell fogni hazánkat fegyveres erővel, mely a pártütöket háta mögött féken, a rabszolgaságot terjesztő kül ellen előtt pedig a haza földét rálépés általi megszenteltelentéstől tiszteletben tartsa.

A haza négy szélén négy külön sereget kell felállítanunk, éjszakit, keletit, délit, és nyugotit. Egyiket Csazától Vereckéig, másikat Vereckétől Brassóig, harmadikat Brassótól Opus és Fiuméig, a negyediket Csáktornytól Csazáig.

E seregek a határszélékre nyomuljanak, ott terjedjenek és helyeztessenek el, úgy, hogy egy része a bejáratokat fedezvén, többi része oda fordulhasson, hol szükség lenne rá.

Nem szabad a dynastiának több tért, s azon emberben, ételemben és jóvedelem forrásban több táplálékot nyerni e hazában, mint mennyit eddig árulással elfoglalt.

Váradai Antal.

A Pesti Hírlap a képviselők házában javaslatba hozott manifestummal csak egy sincs megelégedve, mint mi.

Helyette egy másat ajánl, melyet főbb pontjaiban vázlatilag össze is szerkesztvén, átadja az olvasóközönséghez.

Mi midőn e nyilatkozványt lapjainkba felvesz-

szük, egyszersmind csekély hozzájárulásunkat is kijelentjük.

„V-ik Ferdinand magyar király esküvel kötelezte magát az alkotmány megtartására. Azonban hittel pecsételt ígéretét megszegte. Titkos utakon és bűnös eszközökkel fölláztatotta az ország különböző vidékeit; a népfajokat pártütésre, rablásra, gyilkolásra csábította. Minket a lázadók elnyomására trónbeszéde által felszólított; azonban midőn királyi szavában bizva, a haza megvédésének eszközeiről gondoskodtunk, a törvényzikkeket, melyek ezt valának eszközrendők, sem megerősítésével ellátni, sem ideiglenes fogantatásba vételni nem engedte. Ellenben a lázadónak fegyvert, munitiót, alsóbb és főbb katonatiszteket küldött. A megtámadási tervet osztrák hadügyministere által vezérelte. Midőn mi ezért panaszkodánk, eleinte magát a tényt igyekezett elpalástolni; midőn pedig az többé nem sikerülhetett, mivel az általa megerősített törvényekhez ragaszkodtunk, bennünket ostromállapotba helyeztetett és katonai vérbíróság alá vetett. Azon lázadók segedelmére pedig, kik az általa megerősített törvényeket lábbal tapodják, minden osztrák katonai erejét följárlotta, s most Windischgrätz herceget nagy táborral küldé a magyar földre, hogy kivégeztesse azokat, kik a királyi szó szentségét elhinni merték, s az egész országot rabiga alá vesse, s az ezer éves alkotmányos szabadság eltörlésével, a népet végnymorba süllyesse. Mi a szabadságháborúra készen vagyunk, s isten segítségével legyőzni reméljük az önkény zsoldosait. Tudtul adjuk tehát nektek Europa népei, hogy V. Ferdinand királyt, ki esküjét megtagadta, és a haza ellenségének nyilatkoztatta magát, uralkodónknak nem ismerhetjük el, és a trónt megürültnek nyilatkoztatjuk. Számítunk igazságos ügyünkben a ti rokonszenvekre. Lehetetlen, hogy át ne lássátok, miként a mi legyőzetésünkkel az európai alkotmányos életen ejtettétek veszedelmes seb, a polgárisodás terjedése elébe vettétek korlát, s olly ország rontatna szét, mely magas érdekeiteket képviselhetné keleten, s mely egyik vészharitónja lenne azon merényeknek, melyek Németországot különösen s általában az egész Nyugat-európát éjszak felől naponként mind inkább fenyegetik. Bizton várjuk tehát tőletek, Europa szabad népei, hogy érdekeiteknél fogva minket segíteni készleendetek, azon módokon, melyek a nemzetek joga szerint és a ti helyzeteitek közt lehetséges, vagy célra-vezető. Semmi kétségünk sincs pedig az iránt, hogy mihelyt seregeink vitézsége által, a szabadságot kivívhatjuk, ti követeket küldvén hozzánk, függetlenségünket ünnepélyesen elismerenditek.“

Őszinte szózat a honvédelmi bizottmányhoz!

Az alakított s alakítandó honvéd zászlóaljok felhasználhatására mind addig kevés reményességünk volt, míg csak a hadügyminister egy hadi tanfolyamat nem állított elő.

E hadi tanfolyam sokaktól csak olyan gyermekedésnek állítatik. Hadd higyjék a jámborok

hiszen hitők körül belől nem sokat nyom a közvélemény mérlegébe; olyan mint a szentelt víz, sem nem árt sem nem használ.

Mi más véleményben vagyunk, s miért? okadatoljuk. Ha nemzeti becsületünk, s szabadságunk romlatlan alapja, függetlenségünk földi és menyei üdvösségünk megőrzésére intézményeket akarunk alkotni, úgy azok közt arra kell figyel-nünk: hogy nemzet testünk phisicai ereje complicáltassék; morális tényezők hassák át az egész-szet.

A phisicai erőt, jelen körülményeinkben katonaság teremtheti elő, még pedig hasafias érzelmű becsületes magyar katonaság.

És mi módon vihetjük azt ki, hogy katonáink ilyenek legyenek? Felelet:

Ha tisztjeit nem úgy Mihók módra nevezgetjük mint eddig. Ha a most közelebb Lemhergből és más honnan küldött is nyakukra, rá volt tisztecskének kiaduk az utat, és helyettök becsületes magyar egyéneket rakunk.

De hogy lehet ez, mikor olly szűkibe vagyunk az ilyen egyéneknek? Felelet:

Most a téli időkben úgy is megszűnik a rendszer csatázás, tavaszra a hadi iskolából több tudományosan mivelt egyének kerülnek ki, kik közül sokan emberül felelendnek meg bivatásuknak. —

De ám addig is szükség lenne emberre, mert Görgei tábornok csak úgy küldi el onnat a sok számár tisztet.

Ez igaz, de rajta nem segíthetünk, itt nem messzire nyuló jövőd e sebeket is begyógyítja. —

Sokat irhatnánk még pro et contra, de nem akarjuk vesztegetni a papírost. Térjünk át a hadi tan folyam körül felmerülő kérdésekre.

Az igaz, hogy ezen hadi tanfolyamat a honvédelmi bizottmány alapította. Azonban ezt úgy a mint van, én vagy más is megtudta volna tenni.

Még pedig azért, mivel ha azon tanárokat felszólítottam volna, hogy tanítsák a növendékeket ingyen, tegyenek áldozatot a haza oltárára, tudományunk elő dása által, bizonyosan egy tanár se abszlagolta volna kérelmemet, hanem szívesen t-nított volna. És ha végé lett volna a hadi tanfolyam, el mentem volna egy két ezredeshez, Mészáros Lázár urámhoz, meghívtam volna őket a katonai növendékek próbatételére, bizonyosan eljöttek volna.

No iszen bele is verte magát a status, mondatom.

Ha én azoknak az embereknek lettem volna, ezt határoztam volna. „Pesten megkezdődik a hadi tanfolyam, minden ember járhat rá, kinek csak tudományos képessége van, az itten előadott tudományok hasznos megtanulására. Továbbá, minthogy minden leczkéket ingyen adnak elő az egyetemi tanárok, kivéven a vivást és a hadi rajzolat, ezen két egyének adjunk egy pár száz forintot, mert hijába ők szegény legények, fejk után élnek, — kik is aztán a növendékeket ingyen tartozzanak tanítani.

Bizony bizony nem szakadtak volna meg ebbe a pár száz forintba. Több is elveszett már Kolosvárnál. Mert látják önk kormányzók, nem minden embernek mérik ám vékával a pénzt. Sok ollyan is van ám a növendékek közt, ki egy hó-

napig is alig lát egy garast, keservesen esik amaz ilyen subancznak négy öt pengőt fizetni havonként, miből aztán az lesz, hogy kénytelen elmaradni a lecskéről, és nem tudni a vivást és rajzot, mi a katonának pedig szükséges.

Uraim, az isten áldja meg önöket, gondoljanak önök valamit, hidjék el, nagy hasznót tesznek vele a hazának.

Ha pedig olly makacsok volnának, hogy semmikép sem akarnának engedni kéresemnek, adjanak kölcsön addig a növendékeknek, míg pályákat elkezdik, és akkor húzzák le a gázsiból.

Csináljanak valamit kérem a Krisztus kinszenvedésére.

* * *

Most egy szót önhöz szerkesztő. Ha ezen kormányférfiak egyáltalánosságosan épen semmit sem tesznek ez ügyben, nyisson ön lapjában egy aláírási ívet e szent cél elterjesztése végett.

Egy huszasom van, azt is oda adom.

— a —

Nyílt válasz „P. J.-nek több adakozók nevében.”

Aggodalmat szült önben „mi történik azon pénzzel, melyet a Pestre behozandó irgalmaszűzek számára — több mással — magam is gyűjtöttem?”

Szolgáljon önnek, és — ha ön aggodalmát a kérdéses ügyben netán mások is osztanák — ezeknek is megnyugtatóra a következő felvilágosítás.

A Pestre behozandó irgalmaszűzek ügyével, mely 1842-ben meleg részvételre talált Pest város lakosainak kebelökben, az özvegy császárnő Karolina, és József akkori, nádor Kopácsy József primást bízta meg.

Előleges felszólítás után megkezdettek az e végrei gyűjtögetések, melyek iránt az akkori herczeg primás, mint a létesítendő intézet pártfogója, engem akként utasított, hogy a begyűlendő pénzeket időnkint a Pestmegye pártfogása alatti takarékpénztárba tegyem évenként száztól ötöt gyümölcsözöndőket.

Ezen utasítás következtében minden eddigelő begyűlt pénzeket — összesen 8111 ft. 5 pp. — betettem az említett pénztárba. Mely összeghez járul az özvegy császárnő által már akkor megszerzett, de később e célra szűknek — 432 □ öl — véleményezett, majd a város által megvett József külvárosi Schandlféle üres telek bére 3600 ft. ppben.

Az eként eladott szűk telek helyett Kopácsy primás már előbb megvett egy 2772 □ ölből álló czélszerű telket, melynek utcavonala 80 öl, — József külvárosban, Bodza-utcában, Müller Antaltól 6930 ft. pp., mely összeget általam a magából ki is fizetett.

Czélszerű nagy telek, és évenként öt-százötlet kamatozó 11,711 ft. 5 kr. pp. ezen intézet tiszta értéke jelenleg.

Mi volt célja a boldogult primásnak a begyűlt pénzzel — és miként rendelkezett azzal azon esetben, ha az említett cél elérését nem reménylette? ezt megítélni nem az én dolgom. De hogy az utóbbi esetben őszinte szívemből örülni tudnék, ha ezen összeg a közanyánk — imádott hazám — szolgálatában elbénult rokonink ápolására fordíthatnák, arról P. J. urat — és bárkit, ki hazafiúi érzelmeim őszinteségében kételkednék, biztosítom.

Mivel azonban véleményem szerint a bold. primásnak, mint intézeti pártfogónak e hivatalban utódja Hám János primás érsek intézkedhetik, P. J. urat az ez iránti intézkedés végett, mélyen tisztelt primásunkhoz utasítom.

Végre még egy szót P. J. urhoz és „néhány roszakaróimhoz.” Vajmi igen szúrja önök szeméit az a vörös öv; pedig sajnálom szeméiket, mert higgyék el önök, hogy az a vörös öv nem olly epelázító jutalom, nem, kivált alulirotra nézve, kinek az azzal járó hivatal, bokros teendőit csak uj, haszon nélküli, sőt költséges alperesi teherrel szaporította, melytől megválni ránézve nyereség lenne.

Ha tehát nekem a kérdéses ügyben némi érdemem van, annak jutalmát nem a vörös övben, hanem öntudatomban találok fel.

Isten önnel.

Helybeli plebános.

H I R D E T É S E K.

(2—3)

Árverési hirdetés.

Márkus Antal felperes részére 1250 pft. s járuléki erejéig megrendelt kielégítési végrehajtás után váltóilag lefoglalt néhai Kemniczer Ferencztől kiadott 8000 pengő forintról szóló kötelezvény, — melyre 6200 pengő forint s 5% kamati fizetetlenek, — f. 1848 évi december hó 5-ik napján reggeli 9 órakor itt helyben eladatni fog. — Kelt Szombathelyen 14-ik november 1848.

Valentini Márton

Vas megyei főbíró.

Pukolai Daniel, felperesi biztos.

Előfizetés

„A Munkások ujságára.”

A „Munkások ujsága” jövő 1849-ik évben is mostani alakjában folytatatik. Félévi előfizetés 2 fr. 24 kr. ezüst pénzben itt helyben valamint vidéken is. Megjelenik minden héten háromszor fél fél iven. Előfizethetni vidéken minden postán, helyben csak a kiadó Lukács László-nál a „Marszius tizenötödike” című ujság hivatalában, országuton (Kunewalder házban) a muzeum szomszédságában.

Figyelmeztetés az első magyar tiszta-gőzhajózási társaság ügyében.

A társaság „Debreczen” nevű gőzhajója, Marc és társa, londoni gyárosnak — t. cz. részvényes urakkal adandó alkalommal tudatandó — törvénytelen következései miatt elhárított nehézségek után, legközelebb mult october hónapban Galacra szerencsésen megérkezvén, és a társasági megbízottak rendeltetése helyére leendő szállítás végett átadtván, már Orsova alá hozatott, ezen utban az átvevő bizottmány által 80 ló erejű angol jó gépezetű aránylag kitűnő gyorsaságúnak és általában véve kielégítőnek találtott. Nehogy a társaság ezen helyzetében, midőn a hajónak átvételével célját csaknem elérte, a már befolyt részvény-részlegek be nem fizetése miatt a társaság magára vállalt köteleesség, haladék nélküli teljesítésében akadályoztassék, a t. cz. részvényes urak felszólítanak, miként a már rég kiírt 4 részvény-részleteket, vagy is: minden 100 frt tevő részvénytől 70 ezüst forintot — a mennyiben hátramaradásban vannak — reánk jövő 1849-dik évi január 15-dik napjáig Pesten, Vodiáner és fia irodájában délutáni 4 órától 6 óráig; Debreczenben, Rickl I. Anselmnél; Miskolczon, Fazekas Lászlónál és Lichtenstein Józsefnél; Szegeden, Vodiáner és fia irodájában; Szatmárnémetiben, Veiss Jánosnál, hol az alapszabályokat is átvehetik, mulhatatlanul befizetessék; ellenkező esetben, az alapszabályok 7-ik § értelmében, a késedelmes fizetőknek ideiglenes részvény-jegyei hirdapok utján hirdetés által megsemmisítetnek, a befizetett részvény-részlegek pedig, a társaság vagyonához fognak csatoltni.

Kelt Pesten, november 16-án 1848.

A választmány által.

Megjelenik e lap **MINDEN ESTE**. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM** ára 3 kr. pp.

Felölös szerkesztő Pálfi Albert. — Nyomatja és kiadja Lukács László. Országut, Kunewalder-ház.